Lige muligheder kræver lokale skoler

Ja tak til bevarelse af alle mindre skoler fra 0. - 6. kl. i Norddjurs Kommune, herunder Langhøjskolen. Ja tak til fastholdelse af specialklasserækken på Langhøjskolen.

Høringssvar vedrørende Fremtidens Skoler i Norddjurs Kommune

Skrevet af Lykke Helm Westenholz, forælder til to børn, bosat ved Georgsminde/Nørager.

Før sommeren valgte vi som familie at flytte vores yngste barn til en skole uden for Norddjurs Kommune. Tidligere gik hun på Langhøjskolen ligesom vores ældste barn. Det var ikke et valg truffet på grund af utilfredshed med den lokale skole. Tværtimod. Som forældre ønskede vi, at fokus skulle være på stabilitet, trivsel, relationer og udvikling. Ikke på endnu en strukturdebat med den uro, det skaber hos børn, forældre og medarbejdere. Vi har tidligere været gennem lignende processer omkring Nørager Børnehave og Langhøjskolen og ved, hvor stor påvirkning, det har på de mennesker, der står midt i dem. Den pris synes vi ikke vores datter skulle betale!

Jeg skriver dette høringssvar som forælder og psykolog med mange års erfaring fra arbejdet med børn, unge og familier på skole/dagtilbudsområdet. Synspunkterne er mine egne. Mit håb er, at beslutningen om fremtidens skoler ikke alene vurderes ud fra struktur og økonomi, men ud fra hvilke betingelser, der giver ALLE børn de bedste muligheder for at trives, lære og udvikle sig.

Trivsel, fællesskab og lige muligheder

Alt for meget har handlet om bygninger, elevtal og økonomi i processen indtil videre. Men hvis målet er at skabe bedre faglige resultater hos de ældre børn, bør beslutningerne tage afsæt i viden om, hvad der faktisk understøtter børns udvikling. Fra et psykologfagligt perspektiv er trygge relationer, tilhørsforhold og stabile fællesskaber ikke blot et supplement til læring, men en forudsætning for den. Et godt børneliv handler derfor ikke kun om god undervisning, men også om muligheden for at være en del af lokale fællesskaber, deltage i fritidsaktiviteter, have et fritidsjob og gradvist udvikle selvstændighed.

For børn i Norddjurs Kommunes yderområder er dette perspektiv særligt vigtigt. Hvis flere børn skal transporteres 18-20 kilometer til skole, handler konsekvenserne ikke kun om kilometer eller tid i bussen. Det handler også om mulighederne for at vedligeholde venskaber, deltage i fritidslivet og være en aktiv del af lokalsamfundet. Når skole, hjem, venner og fritidsaktiviteter placeres længere fra hinanden, og vores børn skal bruge meget af deres tid i en bus, bliver deltagelse i fællesskaber i stigende grad afhængig af forældres tid og ressourcer, hvis børnene altså har tid og overskud til det efter en dag med meget transport.

Mange børn i yderområderne er allerede afhængige af voksnes transport for at komme til fritidsaktiviteter, venner og fritidsjob. Hvis afstandene øges yderligere, forstærkes denne afhængighed, og den kan tilmed have en social slagside. Det står i kontrast til ambitionen om at ruste børn til livet, da udvikling af selvstændighed er en væsentlig forudsætning for både trivsel, læring og faglig udvikling. Børn udvikler sig fagligt gennem aktiv deltagelse og ansvar for egen læring, og dette understøttes af muligheder for gradvist at handle mere selvstændigt i hverdagen.

Derfor bør målet ikke være ens løsninger i hele kommunen, men lige muligheder for alle børn. Det kan kræve forskellige løsninger forskellige steder i kommunen.

Små læringsfællesskaber og de sårbare børn

Hvis ambitionen med fremtidens skole er at skabe de bedst mulige betingelser for læring og trivsel, bør man undersøge, hvilke kvaliteter de mindre skoler bidrager med, før man hurtigt konkluderer, at større enheder er den bedste løsning.

På mindre skoler opstår der ofte stærke fællesskaber på tværs af alder. De ældre børn får mulighed for at tage ansvar og være rollemodeller, mens de yngre kan spejle sig i ældre børn. Alle kender hinanden, relationerne er tætte, og fællesskaberne stopper ikke ved skoledagens afslutning.

Langhøjskolen har de senere år arbejdet med undervisning på tværs af klassetrin. Min oplevelse er, at det har skabt nye og spændende måder at lære på, styrket relationerne mellem eleverne og bidraget positivt til både trivsel og læring. Det ville være en fejl ikke at inddrage disse erfaringer i arbejdet med fremtidens skole, og være åben for at nytænke undervisnings- og klassestrukturer.

Samtidig er det vigtigt at se på relationel kontinuitet gennem hele barnets opvækst. Vi ved, at stabile voksne, kendte fællesskaber og færre overgange er beskyttende faktorer for børns trivsel og udvikling. Derfor bør man nøje overveje konsekvenserne af modeller, hvor børn skal skifte skole tidligere. En struktur med en lokal skole til og med 6. klasse giver efter min vurdering bedre muligheder for kontinuitet, stærke relationer og trygge overgange.

Dette perspektiv bliver særligt vigtigt, hvis kommunen fastholder tidlig SFO. Her møder børn allerede en ekstra overgang tidligt i deres skoleliv. Hvis man samtidig flytter skoleskiftet til 3. klasse, øges antallet af skift og brud i relationer yderligere, når børnene stadig er forholdsvis små og sårbare. Set fra et psykologisk perspektiv er det vanskeligt at se, hvordan flere og tidligere overgange skal bidrage til øget trivsel. Tværtimod peger både forskning og praksiserfaring på, at stabile relationer, kendte fællesskaber og sammenhængende forløb er blandt de vigtigste beskyttende faktorer i børns udvikling.

Perspektivet bliver endnu vigtigere, når vi ser på de børn, som har de vanskeligste forudsætninger for at lykkes, og hvor børnene og hjemmene allerede kæmper i de rammer,

som skolen i dag tilbyder. Det kan være børn med mistrivsel, skolefravær, angst, sociale vanskeligheder, indlæringsudfordringer eller belastningsreaktioner. De børn har ofte et særligt behov for overskuelige fællesskaber, stabile relationer og forudsigelige rammer, som mindre skoler lettere kan tilbyde. Langhøjskolen lykkes i dag bl.a. med dette. Min erfaring siger mig, at vi her skal tænke os om og træde varsomt, før vi centraliserer. Det kan have store økonomiske – men endnu vigtigere menneskelige konsekvenser!

Tillid er også en del af ligningen

I vores lokalområde, tæt på kommunegrænsen, oplever jeg, at flere familier orienterer sig mod skoler i nabokommunen – ligesom vi selv. Der kan være mange årsager til dette, men det vil være naivt at tro, at tilbagevendende diskussioner om skolelukninger og strukturændringer ikke spiller en rolle.

Gentagen usikkerhed om de lokale skolers fremtid risikerer at få familier til aktivt at vælge folkeskolen fra. Når først den udvikling tager fart, kan den blive vanskelig at vende.

Min bekymring er, at Børne-, Familie- og Skoleudvalget undervurderer denne mekanisme. Færre elever skaber øget økonomisk pres. Øget økonomisk pres skaber ny usikkerhed. Og ny usikkerhed får endnu flere familier til at søge væk. Samtidig svækkes folkeskolens mangfoldighed og dens rolle som et fælles mødested for børn og familier på tværs af sociale og kulturelle forskelle.

Derfor bør fokus ikke alene være på at håndtere faldende elevtal, men på at skabe en folkeskole, som familier aktivt vælger til. Det kræver tillid, stabilitet og troværdige lokale skoletilbud. Netop derfor er de mindre skolers fremtid ikke blot et spørgsmål om struktur, men også om kommunens evne til at fastholde og tiltrække børnefamilier.

Afslutning

Kommunalbestyrelsen står ikke kun over for en beslutning om skolestruktur. I står over for en beslutning om, hvilke muligheder børn skal have for at vokse op og lykkes i vores kommune.

Norddjurs Kommunes ambition er klar: *"Vi skaber miljøer, hvor børn ses, lærer, trives, deltager og tør livet."* Det er en stærk ambition. Men den forpligter også.

Derfor bør beslutningen ikke alene vurderes på effektivitet, økonomi og struktur, men på dens betydning for børnene. For i sidste ende er det ikke skolestrukturen, der er målet. Målet er, at ALLE børn i Norddjurs Kommune får reelt lige muligheder for at trives, lære, deltage og skabe et godt liv. **Det bør være den vigtigste målestok for enhver beslutning om fremtidens skole.**